

Патріарше послання на Різдво Христове (2020)

+ Варфоломій,
Милістю Божою Архієпископ Константинопольський,
Нового Риму і Вселенський Патріарх,
Всій повноті Церкви,
Благодать, милість і мир
Від Христа Спасителя народженого у Віфлеємі.
Преосвященні браття у Христі та возлюблені чада,
Подорожуючи зі Пресвятою Дівою, яка приходить «невимовно народити»
предвічне Слово, і, дивлячись на Віфлеєм, який готується прийняти
Божественне Немовля, ось ми ще раз досягли Різдва, наповненого почуття
вдячності Богові-Любові. Подорож до цього великого свята Різдва у плоті
Спасителя світу цього року була іншою щодо зовнішніх умов, що були
наслідком нинішньої пандемії. Наше церковне життя та участь наших вірних у
священних богослужіннях, а також душепастирство Церкви та добре
свідчення у всьому світі зазнали наслідки відповідних обмежень щодо
здоров'я. Однак все це не впливає на найглибші стосунки вірних з Христом, а

також на нашу віру в Його провидіння та нашу відданість «єдиному, що необхідно»[1].

У секуляризованих суспільствах Різдво втратило свою первісну ідентичність і було зведене до святкування показного споживання та мирського життя, не підозрюючи, що в цей святий день ми згадуємо «вічну таємницю»[2] божественного втілення. Сьогодні правильне християнське святкування Різдва є актом спротиву секуляризації життя та розмиванню або занепаду почуття таємниці.

Втілення Слова розкриває зміст, спрямованість та мету людського існування. Вседосконалий Бог існує як досконала людина, щоб ми могли існувати «способом Бога». «Бо Бог став людиною, щоб ми стали обожненими»[3]. У глибокому вислові св. Григорія Богослова людині «заповідано стати Богом»[4], «божественною істотою»[5]. Така найвища гідність надана людству робить наше існування непереборною честю. У Христі всі люди покликані до спасіння. Перед Богом «немає ні єврея, ні грека, ні раба, ні вільної людини, ні чоловіка, ні жінки; бо всі єдині у Христі Ісусі», богословствує богонатхненно апостол Павло[6]. Це вирішальний перелом у галузі антропології, ієрархії цінностей та сприйняття етосу. З того часу той, хто ображає людство, також кидає виклик Богові. «Бо немає нічого такого священного, як людина, природи якої став причасником Бог»[7].

Різдво являється все бого-людське життя Церкви, в якому Христос постійно відчувається як Той, Хто був, є і приходить. Той, хто «в обіймах Його Матері», є Тим самим що «в лоні Отця»; дитина Ісус – це Той, Хто був розп'ятий, воскрес і вознісся у славі на небо, праведний суддя і Цар слави. Цю невиразну таємницю ми прославляємо псалмами та піснеспівами, якими ми Йому служимо, одночасно будучи і обслуженіми Ним. Це те, що богонатхненно висловив четвертий Вселенський собор у Халкідоні, «наслідуючи Святих Отців». «Халкідонський догмат», який описує спосіб – поза розумом і розумінням – яким Слово Боже сприйняло плоть світу, «оспівається» через архітектурний вираз всечесного храму Святої Софії Премудрості Божої який збудований у місті міст, який являється гордістю православ'я та славою вселеної, через організацію священного простору і через вражаючий купол, який відображає, як божественна любов до людей об'єднує все, небесне з земним, але також через ікони та прикраси, завдяки унікальної богословської мови чудового освітлення.

Серед багатьох прикрих обставин ми сьогодні чуємо дзвінкий голос «ангела Господнього», який «приносить добру новину великої радості... для всіх людей, бо для нас сьогодні народився Спаситель, який є Христос Господь»[8]. Святкуючи Різдво, ми молимося за наших братів і сестер що в небезпеці та

хворобах перебувають. Ми захоплюємося самопожертвенністю лікарів та медсестер та всіх, хто сприяє протистоянню пандемії. Ми радіємо, коли виявляємо, що до пацієнта звертаються як до священної особи, що не зводиться до числа, справи, предмета чи знеособленої біологічної одиниці. Як уже було так красномовно сказано, «біла сукня» лікарів – це «біла ряса», що виражає відмову від того, що «мoje» заради мого брата, «пошук інтересів іншого»[9] і повну відданість до страждаючого. До цієї «білої ряс» відносяться так само, як і до ряс духовенства, оскільки обидві являються символами духовної жертвності та служіння, чиїми натхненням і рушійною силою є любов, яка завжди є даром божественної благодаті і ніколи не являється виключно нашим власним досягненням.

Небезпечна пандемія зруйнувала більшу частину того, що ми сприйняли як належне, виявивши межі «титанізму» сучасної «людини-бога» і продемонструвала силу солідарності. Поряд з незаперечною істиною, що наш світ наповнює єдність, що наші проблеми є загальними і що їх вирішення вимагає спільних дій та порядку денного, найвищим виявилася цінність особистого внеску, любові Доброго Самарянина, яка перевершує всі людські міри. Церква активно підтримує – ділом і словом – наших страждаючих братів і сестер, молячись за них, їхніх родичів та всіх, хто відповідає за їх піклування, і одночасно проголошує, що зцілення хворих – як тимчасова перемога над смертю – стосується трансцендентності та остаточного знищення смерті у Христі.

На жаль, криза охорони здоров'я не дозволила розвивати діяльність, передбачену на 2020-ий рік, як «рік пастирського оновлення та належної турботи про молодь». Ми сподіваємось, що наступного року буде можливо реалізувати заплановані ініціативи для нового покоління. З досвіду ми знаємо, що коли до нашої молоді підходять з розумінням та любов'ю, вони виявляють свої творчі таланти та з ентузіазмом вносять вклад у такі ініціативи. Врешті-решт, молодість – це особливо «релігійний» час у нашому житті, наповнений мріями, баченнями та глибокими екзистенційними пошуками, з яскравою надією на новий світ братерства. Саме це «нове творіння»[10], «нове небо і нова земля... де живе правда»[11], благовістує Церква Христова та її відображає у своїй подорожі до Царства Божого.

Возлюбленні браття та благословенні чада,

У Церкві людина повністю оновлюється, а не просто «отримує допомогу». Там людина «живе в правді» і переживає свою божественну долю. Як проголосив Святий і Великий Собор Православної Церкви, «кожна людина є унікальною істотою, призначенням якої є особисте спілкування з Богом»[12]. Ми поділяємо дане Богом переконання, що наше теперішнє життя – це не все

наше життя, що зло і негатив не мають останнього слова в історії. Наш Спаситель не є «Богом з машини», який втручається і знищує проблеми, одночасно скасовуючи нашу свободу, ніби це було «засудженням», від якого ми повинні бути звільнені. Для нас, християн, справедливі неперевершені свято-отцівські слова: «Таємниця спасіння стосується тих, хто хоче спастись, а не тих, кого примушують»[13]. Істинність свободи у Христі перевіряється через Хрест, який є шляхом до Воскресіння.

У цьому дусі, святкуючи разом з усіма Вами Різдво Христове та святки в приємному Богові дусі, ми молимося від нашого священного Центру Фанару, щоб Спаситель, який знизився до людського роду, подарував вам здоров'я, любов один до одного, успіх у кожній добрій справі та всяке благословення згори, в новому році та у всі дні вашого життя. Нехай так буде!

Різдво Христове, 2020р.

† Константинопольський Варфоломій,

палкий молитовник перед Богом за всіх Вас

[1] Див. Лк. 10:42.

[2] Максим Сповідник, Різні про чесноти і зло I, PG 90, 1184.

[3] Афанасій Великий, Про втілення, 54.

[4] Григорій Богослов, Надгробне слово Василю Великому, PG 36, 560.

[5] Його же, Слово 45, На святу Пасху, PG 36, 632.

[6] Гал. 3:28.

[7] Миколай Кавасила, Про життя в Христі, VI, PG 150, 649.

[8] Лк. 2:9-11.

[9] 1 Кор. 10:24.

[10] 2 Кор. 5:17.

[11] 2 Пет. 3:13.

[12] Окружне послання, 12.

[13] Максим Сповідник, Про молитву Отче наш, PG 90, 880.